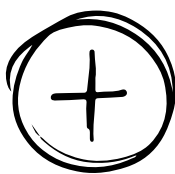

Service-learning, neboli učení službou, je přístup, který kombinuje vzdělávání s komunitní službou – a to tak, že poskytuje pragmatické a progresivní vzdělávací zkušenosti, zatímco rovněž naplňuje potřeby společnosti. Musí zde být vždy rovnováha mezi novými znalostmi a pomocí. Učení službou může mít například podobu dobrovolnictví, službu komunitě, stáže nebo práce v terénu. Je to metoda, která je velmi populární v USA a Latinské Americe, ale začíná se čím dál častěji objevovat i v Evropě. Vztahuje se k již rozšířenému pedagogickému směru, který původně odkazuje na dva své zakladatele, J. Deweyho v USA a Paula Freira v Jižní Americe. Pojmy, jako je demokratické vzdělávání, aktivní vzdělávání, vzdělávání jako nástroj změny a naděje, sociální odpovědnost, rozhodně nejsou zastaralé, ale naopak se znovu objevují s moderním nádechem. Učení službou posiluje ve studentech a studentkách aktivismus, z pedagogického hlediska jde tedy o plán, který si klade za úkol začlenit a zaktivizovat studenty tím, že se pokusí rozvinout tři složky - složku mysli (vědění), rukou (kompetence) a srdce (solidarity). „Službu“ nemůžeme chápat jen jednostranně, jde o oboustrannou pomoc, kdy každý, kdo dává, zároveň dostává - ať už jde o seberealizaci nebo to, že se něčemu novému naučí. Metoda service learningu sblížuje dvě často stále oddělené oblasti: akademický svět a běžný život.

VÝHODY

- + Pomáhá lépe pochopit téma.
- + Příležitost prozkoumat své možnosti.
- + Rozvoj kritického myšlení a soft skills.
- + Pomáhá pochopit problémy lidí, různorodost světa.
- + Nekonformní metoda, která nenudí.

NEVÝHODY

- Časová náročnost, vyžaduje i mimoškolní aktivitu.
- Aktivní studenti často táhnou celou skupinu a udělají většinu práce. Neaktivní studenty může učení službou odradit.
- Může být kontraproduktivní, pokud je špatně pochopena.

- Příprava vyučujících by měla zahrnovat: začlenění metody do kurikula, stanovení učebních cílů, přípravu zapojených subjektů (škola, další učitelé, neziskové organizace), vytvoření organizačních podmínek pro realizaci, vytvoření sylabu, propojení s učebním plánem a dalšími školními předměty.
- Je třeba studenty a studentky motivovat a podpořit je, aby byli opravdu aktivní a měli v projektu vedoucí roli.
- Samotná služba může mít různé podoby - intenzivní práce během celého projektu i jednorázová aktivita.
- Nechte studenty a studentky zvolit si téma, které je zajímá, a podpořte jejich vlastní nápady.

TIPY PRO PEDAGOGY A PEDAGOŽKY

Tipy na lidskoprávní aktivity

Migrace a uprchlictví - Vytvoření mapy města s tipy pro cizince, doučování češtiny, asistence na úřadech

Bezdomovectví - rozdávání jídla, sbírka oblečení, sdílené skříně

Hendikepování - asistence

Romové - volnočasové aktivity pro děti, doučování

Rozvojová pomoc - materiální sbírka, adopce na dálku

Spravedlnost - petiční akce, Maraton psaní dopisů

Klimatické změny - úklid veřejného prostranství, třídění odpadu

Učení službou má čtyři části:

1) IDENTIFIKACE PROBLÉMU, TEORETICKÁ PŘÍPRAVA, ANALÝZA POTŘEB, NÁVRH PROJEKTU

Nechte studenty a studentky zpracovat téma, které je zajímavé. Můžete pozvat porad z řad neziskových organizací nebo rightsholderů. Na základě teoretické přípravy by měli odpovědět na tyto otázky:

- Proč si myslíte, že je důležité zpracovat právě tohle téma?
- Komu je služba určena? (Popis může také zahrnovat "nehmotné" souvislosti, jakými jsou například předsudky, klima ve společnosti a analýzu potřeb dané komunity.)
- Jaké budou jednotlivé kroky/fáze projektu?
- Jaké jsou úkoly týmu?
- Jaký je náš cíl?
- Co se chceme naučit?

2) PRÁCE V TERÉNU

Při terénní práci mohou studenti/ky využít pomoci poradců, případně lokálních neziskových organizací.

3) UČENÍ SE SKRZE REFLEXI

Studenti/ky mohou sdílet své zkušenosti skrze různé formy reflexe - individuální, skupinovou, zpracováním výstupů projektu nějakou kreativní formou, představení ostatním spolužákům apod. Měli by vám odpovědět na tyto otázky:

- Jak probíhaly jednotlivé fáze projektu?
- Jaké metody využívali?
- Jak projekt dopadl? Byly cíle projektu naplněny?
- Jsou cílové skupiny spokojené?
- Naučili jsme se, co jsme potřebovali?
- Jak to můžeme ověřit?

4) OCENĚNÍ A MOTIVACE

Je důležité, aby studenti a studentky refletovali vlastní osu, po které postupovali a uměli svůj vlastní výkon správně zhodnotit. Ještě důležitější je pak ocenění vyučujícím a motivace do další činnosti.